

VORSPRUNG DURCH TECHNIK

Ja, jeg vet at det uttrykket tilhører en tysk bilprodusent, og at Manger-høytalerne kun har to ringer i fronten, ikke fire som bilene, men nyskapende teknikk er visst en tysk greie.

Tekst og foto: Roy Ervin Solstad

Manger Audio er som du allerede har skjönt et tysk selskap. De produserer seks ulike høytalertyper, der to er aktive. Selskapets grunnlegger Josef Manger leverte inn sin første patentsøknad i 1968 på et basselement. Årsaken var at Manger startet som importør av PA-systemer fra kjente amerikanske produsenter. Dette solgte han til musikere og band, og gjennom dem oppdaget han hifi. Lyden datidens høytalere laget var han ikke spesielt imponert over. Det lignet ikke mye på musikk Manger hørte på konserter. Derfor bestemte han seg for å lage sine egne høytalere og elementer. Basselementet med en resonansfrekvens på bare 7 hertz var en ting, men Manger fant raskt ut at den største begrensningen på lydkvaliteten lå i diskanten, så i 1972 kom det nok en patent, nemlig det som senere bare er blitt kjent som Manger-elementet, et stort flatt element som kan spille både mellomtone og diskant.

Dette elementet fungerer ikke som vanlige diskanter hvor elementet enten det er i papir, stoff eller metall beveger seg som et stempel ut og inn. I stedet spres lydbølgende seg fra innerst i elementet og utover i bølger omtrent som når man kaster en stein i vannet.

Siden har elementet blitt konstant utviklet og patentet er blitt internasjonalt. Allerede i 1978 kunne Manger sin transducer spille opp til 30 kHz. Samme året ble Manger et registrert varemerke i Tyskland.

I dag spiller elementet fra 80 til 40.000 hertz med en følsomhet på 89 desibel, med andre ord en helt grei match for de aller fleste forsterkere.

P1

Manger Audio P1 er den største passive høytaleren. Den har i tillegg til Manger-elementet et 8-tommers bass-element i karbonfiber. Det lukkede kabinettet gir med vanlige forsterkere ikke den dypeste bassen. Manger selv oppgir 40 hertz, men i mitt rom har jeg nok vært litt under. Det skal imidlertid bemerkes at når det gjelder bassrespons, så er Manger en av de høytalerne som har størst utbytte av høytalertilpasningssystemet SAM som de franske Devialet-forsterkerne er utstyrt med. Med SAM koblet inn

spiller Manger bass flatt ned til 12 hertz. Det er dypere enn de aller fleste subwoofere kan skilte med, og jeg må si at jeg veldig gjerne skulle hørt disse høyttalerne med Devialet.

Designet på Mangerhøyttalerne er veldig stilrent og tidløst. De slanke høye skulpturene med sine avrundede hjørner fås i alle lakkutførelser, hvorav matt matt RAL nå leveres uten ekstra kostnad. Trefiner må spesialbestilles. Dermed burde det være mulig å skli disse inn i et hvilket som helst lytterom eller stue. Faktisk har Manger fått priser for selve designet, så noe riktig har de gjort.

Høyttalerne kan for øvrig biwires, men testen her hjemme er gjort med singelwiring. Hos meg låter de også best plassert ca. 40 cm fra sidevegg og uten vinkling inn mot lytteposisjon. Da står de ca. 2,5 meter fra hverandre, med andre ord samme avstand som jeg har fra høyttalerne til meg selv.

Lyden

Manger P1 oppfører seg omtrent som en punktkilde med lyd. Det gjør lyden utrolig homogen. Det er samme klangkarakter, samme detaljnivå, samme luftighet, samme kjapphet og samme dynamikk. Det gjør musikkopplevelsen total, siden man slipper å oppleve ulikheter etter hvor i frekvensområde lyden ligger. Faktisk kan de minne meg litt om Tannoy sin måte å presentere lyden på, i hvert fall når det gjelder sammenheng, eller homogenitet som er det fremmedordet vi hifi-journalister altfor ofte benytter.

Det er likevel ting ved disse høyttalerne som skiller det vesentlig fra de britiske dual concentric-høyttalerne. Det er åpenheten og luftigheten i gjengivelsen.

Jeg har hatt de nest største rundtstrålende MBL-høyttalerne

VI LIKER:

- T+A MP3000HV cd-spiller/dac
- Oppo BDP-105 multispiller
- Avid Acutus SP platespiller
- SME V tonearm
- Lyra Etna pickup
- Avid Pulsare platespillerforsterker
- Isotek GII Titan strømranser
- Isotek GII Sigmas strømranser
- Better Audio Cable tonearmskabel
- Vovox Sonorus Direct S500 balansert signalkabel
- Blue Jeans Cable Belden 1800F balanserte signalkabler
- Blue Jeans Cable LC-1 ubalanserte signalkabler
- Blue Jeans Cable Ten White høyttalerkabler
- LessLoss DFPC Signature strømkabler
- Isotek Synchro strømkabler
- Audio Vibration Control rack, platespillerplattform og isolasjonsblokker
- A.R.T. Q-dampers isolasjonsfotter
- Vicoustic Wave Wood akustikkplater

her hjemme nylig, og spiller til daglig på Magnepan, så luftighet i lydbildet er noe jeg både setter stor pris på – og er vant til. Manger P1 tror jeg må være det luftigste jeg har hørt som ikke er rundtstrålende eller dipol. Da snakker jeg om et stort frekvensområde. Høytalere med bånddiskant og vanlige bass- og mellomtone-elementer kan ha mye av det samme som Manger-høytalerne i det øverste område, men hos Manger P1 henger musikken i friluft helt til basen overtar ved 360 hertz. Det høres.

For de som ikke har hørt hva slike elementer kan gjøre med musikken, så virker musikken og lyden mer frigjort fra høytalerne. Ikke sånn som skjer om man fasekobler den ene høytaleren feil. Da flyter bare alt utover. Manger-høytalerne store styrke er at lyden bretter seg ut i både dybde og bredde med veldig god presisjon. Jeg har ofte sagt at bånddiskanter og elektrostat/magneostat-høytalere er glimrende på størrelse i lydbildet, men at de må se seg slått av vanlige domediskanter i presisjon, det vil si evnen til å plassere musikere og instrumenter i det virtuelle lydbildet som tegnes opp mellom høytalerne. De eneste høytalerne jeg har hørt som klarer begge deler, er MBL, men Manger er i hvert fall nærmere vanlige domediskanter i presisjon enn både Magnepan og vanlige domediskanter. Dog uten den den millimeternøyaktige presisjonen de beste av disse

og MBL får til. Jeg tror likevel ikke at dette er et område hvor du vil bli sittende skuffet, nær sagt uansett hva du er vant til. Den ekstreme luftigheten og homogeniteten (der kom det ordet igjen) får slike små ankepunkter til å virke ubetydelige.

Da er det nok noen som i stedet vil savne enda litt mer trøkk i dynamikken. Mikrodynamikk, det vil si de små utslagene fra stille til lyd, fungerer aldeles utmerket, og gir et hvert instrument og stemme alt annet enn en tilglattet versjon av virkeligheten. Særlig gjelder dette på enklere musikk. Akustisk trio jazz gjengis så tårene spretter og armene mine ser ut som ryggen på en sinna katt. Litt verre er det med makrodynamikken, det vil si når det trækker til skikkelig. Blåserne på Southside Johnny & LaBamba BigBand sine versjoner av Tom Waits-låter kastes ikke mot deg som et løpsk luftangrep slik jeg vet de blåserne gjør på en del andre høytalere jeg har prøvd den plata på. Det blir litt i snilleste laget. Rammstein sin Heirate Mich viser det samme. Høytalerne flytter ikke nok luft på kort nok tid, så musikken blir ikke like fysisk som den burde vært.

Likevel kan disse høyttalerne som for øvrig er dønn nøytrale klangmessig, spille knalltøft slik at rockefoten går bananas. Prøv Marcus Millers versjon av Papa Was A Rolling Stone fra Afrodeezia-plata, så hører du at Manger-høyttalerne ikke mangler noe på rytmiske kvaliteter.

På klassisk musikk kommer Manger-elementet derimot virkelig til sin rett. Gjengivelsen av Hector Berlioz Symphonie Fantastique i den briljante innspillingen med Utah Symphony går rett i brystkassa på meg og holder meg i et jerngrep. Her kommer virkelig det ekstreme detaljnivået, den ypperlige holografien og størrelsen på lydbildet til sin rett. Manger lar deg følge hver eneste instrumentgruppe om du ønsker det, eller lar deg overvelde av totaliteten i denne fantastiske symfonien. Når paukene og kontrabassene kommer dundrende, så er det en så suggererende opplevelse at man glemmer alt om at Rammstein og blåserne til Southside Johnny nok trækker mer med andre høyttalere.

Det samme skjer når den gamle danske souldronningen Hanne Boel tar for seg Tears for Fears-klassikeren «Mad World» kun akkompagnert av piano og med noen forsiktige strykere i bakgrunnen. Manger sender deg inn i det innerste av musikkens vesen og nerve. Det er rett og slett praktfullt levert. Både av Hanne Boel og Manger-høyttalerne.

Konklusjon

Manger P1 kan være fantastiske høyttalere om du ikke utfordrer dem med det aller tyngste skytset. For nær sagt alt annet spiller de vidunderlig. Tyskerne kan dette med tekniske løsninger som virker.

SPESIFIKASJONER

- **Type:** 2-veis gulvstående høyttaler
- **Impedanse:** 4 Ohm
- **Frekvensområde:** 40 – 40.000 Hz (12-40.000 Hz med Devialet SAM)
- **Delefrekvens:** 360 Hz
- **Følsomhet:** 89 dB 1 W/1 m
- **Maksimalt lydtrykk:** 106 dB (peak)
- **Anbefalt forsterkereffekt:** 50-200 watt
- **Biwiring/Biamping:** Ja
- **Klartgjort for SAM (Devialet):** Ja
- **Størrelse:** 1139 x 270 x 214 mm (HxBxD)
- **Vekt:** 28 kg
- **Finish:** Trefiner må spesialbestilles, ellers lakk i all verdens farger.

VI LIKER:

- Digert og presist lydbilde
- Veldig god sammenheng i lyden
- Lekkert design

VI LIKER IKKE:

- Spiller ikke den aller dypeste bassen (med mindre du har en Devialet)
- Det finnes mer dynamiske høyttalere

STEREO+ MENER: Lekkert design og ditto lyd kvalitet.

Manger Audio P1

PRIS: Kr. 99.995,-
IMPORTØR: Dynamikk AS
LINK: www.dynamikk.no